

Pomyslná procházka noční Frehou

Spí město snem. Svítilna plaše bliká
a její světlo líbá mříže dláždění.
Jdeš po ulici. Jako v mámení
tma nábřeží až do duše ti vniká.

Jindřich K r a u s

Napsáno: 19.3.1944 v koncent. táboře.

SSSR. Klady a zápery v činnosti masových sdělovacích prostředků posoudil na poradě v ÚV KSSS Alexandr Jakovlev. Citáty: "Velmi dobře, že naše ústřední noviny a časopisy otevírají své stránky pro presentování pohledů, organizují diskuze, rozmluvy při kulatém stole na téma žhavých problémů přestavby. Avšak tě činnosti chybí temperament, konstruktivnost i odvaha k učezení problému. Dávají o sobě znát staré bolesti - povrchnost, strach před novými idejemi, zastupování analýzy poučováním... Polityka 16/87.

Jugoslávie. Byl odstraněn šéfredaktor studentského týdeníku na Slovinsku, "Katédra" za publikaci rozhovoru s Milovanem Đililasm (bývalým členem nejvyšších stranických gremií, vyloučeným v r.1954 z ÚV, odsouzeným později do vězení). Rozhovor byl jeho prvním vystoupením v jugoslávském tisku od chvíle zničení politické arény. Polityka 16/87.

Jugoslávie. Prohlášení mluvčího jugoslávského min.zahr. v souvislosti s tím, že se v tisku některých západních států objevily články které m.j. tvrdily: "chaos v Jugoslávii", "Jugoslávii ohrožuje společenský výbuch", "vláda v Bělehradě hrozí stávkujícími pouliční armádou" atp. "V Jugoslávii nikdo netají, že byly, že jsou a možná budou zastavení práce, poněvadž jsme společenstvím demokratickým... Polityka 16/87.

Polsko. Prof.Dr.Józef Gierowski, rektor UJ: Poláci jsou ve skutečnosti národem, který se neslýchaně vysoko cení svobodu. V různém způsobu pojetí, rovněž jako osobní svobodu, svobodu rozhodování svém vlastním osudu, tak i jako svobodu pojímanou jako jistou nezávislost národa, nezávislost státní. A každá forma ohraničení či ohrožení této svobody způsobuje automaticky odpor, protitlak, nespokojenost a zhoršuje spolupráci. Ocitli jsme se po II. svět. válce v situaci, kdy různé formy svobody z různých příčin byly ohraničené... Odra 8/87.

SSSR. Leninské Pravdě bylo už 75 let. Je to nákladem třetí, ale autoritou první deník v SSSR. Dnes má možnost si přečíst Pravdu v překladu do své mateřštiny obyvatelé USA, Francie, NSR, Španělska, Itálie, Dánska, Švédska, Austrálie a dalších zemí. Dovídat se z první ruky o změnách, k nimž dochází v sovětské společnosti. Týdeník aktualit 17/87.

SSSR. Lev Zajkov, tajemník ÚV KSSS: Vyskytují se ovšem i takoví, i když jich není mnoho, kteří se změnit nechtějí. S nimi postupujeme jinak. K někdejší zasluzbě přitom nepřihlížíme. Je v životním zájmu lidí i socialismu, aby ustoupili novým, čerstvým silám... Zvláště cenné a důležité pro nás je, že pracující vyslovují jednomyslný požadavek - nezastavovat se na tom, čeho bylo dosaženo, důsledně jít cestou, kterou vytyčila strana, a nedovolovat odchylky od ní, nedovolovat rozpor mezi slovy a činy. Jádrem přestavby, její nosnou konstrukcí je všeobecná demokratizace sovětské společnosti... Hlavním záměrem lednového zasedání z hlediska řešení všech problémů přestavby je vlastně rozvoj demokracie. Rozvíjet demokracii v ekonomice, v politice a i ve straně samé... Rudé právo 5.března 1987.

ČSSR. Jan Suchl, spisovatel: ... Nemuseli bychom si klást otázku, proč v našich leších strouchniví až 25% dřeva... zatímco ve světě se už dávno používá malá technika na zpracování odpadového dřeva včetně větví a zchvoje a jsou v provozu malé kotlíky na jeho spalování - kdežto jistý náš výrobce, jak jsem se nedávno dočetl, už vyvíjí kamna na dřevo, která dřív dovedl nejen vyvinout ale na místě postavit každý vesnický kamnář. Už bezmála 20 let slyšíme o nutnosti zužitkovat odpadové dřevo zatímco naši zahr. sousedé zpracovávají a vyplácí se jim dovážet od nás i piliny. Rudé právo 6.března 1987.

Polsko. Kiselel... Dáven nejspíše tak pomíchal na tomto světě karty, že v morálních otázkách rozeznat se je těžko, takže jestliže nevíme o tom zapalujeme mu /dábloví/ symbolický ohniček. Balzac řekl: "Zabiješ člověka, zgilotinuješ tě, zabiješ tisíc lidí. - bude to politický akt". "Zločin rozpouští se v množství jako kapka pruského kvasu ve vědře vody." Cíl prý posvěcuje prostředky? Do dnešního dne nevím, zda Pétain postupoval špatně či dobře... Nejvzácnější Francouzi nejsou schopni do dnes uspokojivě odpovědět na tuto otázku. Já současně /a nejen já/ uvažuji, že největším v našem století národním mužem státu a politikem, který pro svou zemi udělal maximum toho co se dalo byl generál Franco. Současně ochránil Španělsko od: a/ ----; b/ od vražedného hitlerismu a od mezinárodních koncepcí Hitlera /i když ten mu předtím pomohl/; c/ od války všeobecně a od války na straně států Osy speciálně /tolerujíc Angličany v Gibraltaru dal Franco Spojencům velkou úsluhu/; d/ od nouze a mezinárodního osamocení po válce, otevřením Španělska světu diplomatickému a finančnímu; e/ od bratrovražedných válek po své smrti přes rozmyslně odkázání vlády do rukou demokraticky smýšlejícího krále. Či může být více pozitivní historická postava? A přece kolik zlého o něm mluví i dnes t.zv. levice /nešetřil ji, to je pravda/ předhazujíc mu to, co tak hladce je omlučeno památce Napoleona. /Ze tamen vybil méně lidí?! Pouze proto, že tehdy ještě nebyly tanky a letadla.../...Jsem jak víte za svobodný ekonomický boj a za obohacování se, za soukromou produkci i za soukromý materiální egoismus /svět lidský je zkažený, na to není rady/, proti všelijakému socialismu, kolektivizmu, marxismu, taky proti filantropům z povolání i pacifistům. Jsem za svobodný průnik koncepcí organizačně-materiálních: není v té oblasti svatých a neměnných systémů, třeba vytvořit politický prostor pro pokud možno bezbolestnou přeměnu koncepce, tak jak se mění rolemi i gesty Mitterrand s Chirakem, Schmidt s Kohlem, či pani Thatcher s Labour Party. A švédský ministr ve státě "pečovatelském", kde ovšem 90% produkce je v soukromých rukách říká, že kapitalismus je jak ovce: není třeba ho podřezávat, třeba ho chovat a stříhat... Dráždí mě např. mírová propaganda prováděná těmi, kteří neznají válku, či antiaukrovholová, prováděná těmi co nikdy wódki nie lubili, a taky víra těch, jež nikdy nepochybovali... I Vás to chci naučit, abyste zkoušku sil rozhodující nepovažovali nikdy jako konečnou: třeba zachovat rezervy, znajíc, že všechno nás může oklanět a tehdy se nic nepodaří. Schopnost přežítí porážku, to je též vysílení jež bude preriované, možná že více než doufání v čtosti... Již asi půl roku nepiši fejetony. Je to publicistika politická, nemající nic společného s fejetonovou lehkostí a vzletností, je věnována konkrétním věcem, vyjadřuje antikolektivistickou i anticentralistickou postavu autora... Možná tu moji politickou propozicí podat ve zkratce takto: již dříve začal v Polsku fungovat mechanismus, který přinesl po letech fatální výsledek /jaký je každý vidí/ - nyní je třeba přizpůsobit se jinému mechanismu. Je to jasné i konkrétní, zhola nefejetonové... Končíc usilovně prosím ještě jednou, aby se vzalo do úvahy mé výše uvedené repliky a jednou provždy mne škrtnout ze seznamu fejetonistů. Neaspiruji už též do titulu "dvorního blázna PLR", jak jsem byl kdysi označen přes Hansjakoba Stehla. Skončilo se "comediante", třeba uvažovat o propozicích pod heslem "tragediante". Tygodnik Powszechny 11/87.

SSSR. V posledních dvou letech, a sice za dobu Michaila Gorbačova změny kádrů na vedoucích místech ve vedení strany a státu SSSR obnáší 44,6% osob. TP.

SSSR. "Sovětská Kirgizie" poukazuje na jisté zanedbání v politice národnosti, píše m.j.: "Některí lidé v Kirgizii podléhají nepřátelské propagandě /realizované rovněž přes kanály vědecké výměny, kulturní, turistické, soukromé ze zahraničí/ a domáhají se také změny nekirgizských názvů měst, vsí, ulic, náměstí, zavření pedagogického institutu jazyka a literatury ruské". Podle názoru novin dvojjazyčnost náleží provádět v širším rozsahu rovněž v mateřských školách a jeslích a tím se postavit proti "národnímu egoismu a pýše" speciálně prohlašovaných ve střediscích university. Tygodnik Powszechny 12/87.

SSSR. Deník "Sovětskaja Rossija" publikoval listy čtenářů kritizující zkrácený a tendenční obraz života na Západě jaký předvádí sovětský tisk a vyzývající tento tisk k projevení většího ohledu a důvěry vůči čtenářům. TP12

Polsko. Denní tisk přináší, že v PLR byly vydány již dvě povolení k využívání satelitární televize. Žádostí je zaregistrováno 300. Tyg. Powszechny 12.